

MT

MT

MT

KUMMISSJONI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ

Brussel 7.8.2008
KUMM(2008) 510 finali

KOMUNIKAZZJONI MILL-KUMMISSJONI

Komunikazzjoni dwar l-ambitu ta' l-obbligazzjoni tat- trasportaturi bl-ajru u ta' l-ajruporti fil-każ li tagħmir ta' mobbiltà ta' passiġġieri li għandhom mobbiltà limitata u li jkunu qeghdin jivvjagġaw bl-ajru, jiġi meqrud, danneġġat jew mitluf.

Test b'rilevanza għaż-ŻEE

KOMUNIKAZZJONI MILL-KUMMISSJONI

Komunikazzjoni dwar l-ambitu ta' l-obbligazzjoni tat- trasportaturi bl-ajru u ta' l-ajruporti fil-każ li tagħmir ta' mobbiltà ta' passiġġieri li għandhom mobbiltà limitata u li jkunu qegħdin jivvjaġġaw bl-ajru, jiġi meqrud, danneġġat jew mitluf.

Test b'rilevanza għaž-ŻEE

1. SFOND

Fil-5 ta' Lulju 2006, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew adottaw ir-Regolament 1107/2006 li jikkonċerna d-drittijiet ta' persuni b'diżabbiltà u persuni li għandhom mobbiltà limitata, meta dawn jivvjaġġaw bl-ajru¹ (minn hawn 'il quddiem imsejjah "ir-Regolament"). L-għan globali tar-Regolament huwa li jiżgura li passiġġieri b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà limitata (minn hawn 'il quddiem imsejjah PML) ma' jiġux diskriminati meta jivvjaġġaw bl-ajru. Fit-30 ta' Novembru 2005, matul il-proċess tan-negozjati politiċi dwar il-proposta tal-Kummissjoni, u b'konnessjoni ma' l-Artikolu 12 futur li jikkonċerna "Kumpens għal siġġijiet bir-roti d'danneġġati jew mitlufin, tagħmir għal mobbiltà ieħor u apparat ta' appoġġ ieħor", il-Kummissjoni ppreżentat stqarrija għall-minuti², li fiha l-Kummissjoni impenjat ruħha biex tibda studju u thejji rapport dwaru, fir-rigward tal-possibbiltà li ssahħah id-drittijiet eżistenti taħt il-ligi tal-Komunità, il-ligi nazzjonali jew dik internazzjonali, tal-passiġġieri li s-siġġijiet bir-roti jew tagħmir ieħor ta' mobbiltà tagħhom ġew meqrudin, danneġġati jew mitlufin matul immaniġġjar fl-ajruport jew filwaqt li ngarru abbord ajruplan.

Il-Kummissjoni ppubblikat avviz ta' kuntratt³ għal "*Studju dwar il-limiti ta' kumpens għal tagħmir u apparati ta' passiġġieri b'mobbiltà limitata li ġew danneġġati jew mitlufin*" (minn hawn 'il quddiem imsejjah "l-Istudju"), li huwa disponibbli fuq il-websajt tal-Kummissjoni. L-iskop ta' din il-Komunikazzjoni huwa li tirrapporta dwar l-eżitu ta' l-istudju u l-possibbiltà li jissahhu d-drittijiet eżistenti.

2. L-AMBITU TAL-PROBLEMA

*"Hadd ma jiehu pjaċir meta l-bagajli tiegħu/tagħha jintilfu jew jiġu danneġġati. Tagħmir ta' mobbiltà d'danneġġat jew mitluf jista' jwassal għar-rovina tal-vjaġġ kollu u jikkomplika l-ħajja għal tul twil ta' żmien. Huwa telf ta' indipendenza u dinjità"*⁴

Proporzjon sinifikanti mill-popolazzjoni attwali ta' l-UE għandha problemi ta' mobbiltà li jinkludu l-ħtieġa ta' siġġu bir-roti jew tagħmir ieħor ta' mobbiltà jew apparat ta' appoġġ (minn hawn 'il quddiem imsejjah "tagħmir ta' mobbiltà"). Il-proporzjon ta' PML fi hdan il-popolazzjoni mistennija li se tikber hekk kif il-popolazzjoni ta' l-UE tikber fiż-żmien.

¹ ĠU L 204/1 tal-26.07.2006

² Id-dokument ta' ħidma tal-Kunsill Nru 15206/05 (COD 2005/007).

³ Avviz ta' kuntratt 2006/S 111-118193 ta' l-14.06.2006.

⁴ Ikkwotata minn risposta li tat l-assoċazzjoni tal-PML lill-konsulenti.

Il-Kummissjoni ma tixtieqx tirriproduci f'din il-Kommunikazzjoni d-dejta li diġà mogħtija fl-istudju, li għandha tinqara flimkien ma' din il-Komunikazzjoni. Madanakollu, fuq il-bażi ta' dik id-dejta, il-Kummissjoni tinnotta li hemm indikazzjonijiet ċari li l-passiġġieri b'mobbiltà limitata li jeħtieġu tagħmir ta' mobbiltà, qegħdin jivvjagġaw bl-ajru inqas mill-popolazzjoni ġenerali. X'aktarx li l-biża' li t-tagħmir ta' mobbiltà tagħhom jista' jintilef, jiġi ddanneġġjat jew meqrud għal kollox huwa fattur li jikkontribwixxi għar-raġuni għalfejn dawn il-persuni jzommu lura milli jivvjagġaw u, għalhekk, ixekkel l-integrazzjoni tagħhom fis-soċjetà. Din il-biża' hija bbażata fuq diversi raġunijiet oġġettivi:

- (1) It-telf jew id-dannu ta' siġġijiet bir-roti jew tagħmir ta' mobbiltà iehor iċaħhad lill-PML mill-indipendenza tagħhom u jaffetwa kull aspekt tal-ħajja ta' kuljum tagħhom sakemm il-kwistjoni tiġi solvuta kif suppost.
- (2) Il-PML iħabbtu wiċċhom ma' perikli tas-saħħa u ta' sigurtà kemm-il darba t-tagħmir ta' mobbiltà tagħhom jiġi mitluf, iddanneġġjat jew meqrud, peress li tagħmir ta' sostituzzjoni mhux dejjem huwa pprovdut u, anke fil-każ li jkun, it-tagħmir mhux dejjem ikun jista' jlaħhaq mal-bżonnijiet tal-persuna kkonċernata.
- (3) It-tul ta' żmien li jieħdu l-kumpaniji ta' l-ajru u l-ajruporti biex isibu soluzzjoni għall-problemi prattiċi fil-każ li jkun hemm tagħmir ta' mobbiltà ddanneġġjat jew mitluf m'huwiex aċċettabli meta wiehed joqgħod iqis l-urgenza tal-bżonn.
- (4) Il-proċeduri eżistenti u l-livell ta' taħriġ medju tal-haddiema li jaħdmu fil-biċċa l-kbira tal-kumpaniji ta' l-ajru u fl-ajruporti, fir-rigward ta' l-azzjoni li għandhom jieħdu fil-każ li tagħmir ta' mobbiltà jiġi mitluf jew iddanneġġjat huwa defiċjenti.
- (5) L-implikazzjonijiet finanzjarji tat-telf, id-dannu jew it-tiġrif ta' tagħmir ta' mobbiltà jipprezentaw risku żejjed għall-PML li jkunu qegħdin jivvjagġaw bl-ajru meta mqabbla ma' passiġġieri oħra.
- (6) Il-proviżjoni ta' kumpens għal tagħmir ta' mobbiltà ddanneġġjat, meqrud jew mitluf iwarja minn trasportatur bl-ajru għal iehor, u għall-ajruporti.

3. EŻITU TA' L-ISTUDJU: L-ISFIDI

In-numru attwali ta' incidenti kull sena u kull kumpanija li jinvolvu incidenti b'tagħmir ta' mobbiltà huwa żgħir ħafna. In-numru totali ta' lmenti rilevanti huwa ta' madwar sitt mitt każ sa elf każ kull sena, meta mqabbelel mas-706 miljun passiġġier li jivvjagġaw bl-ajru kull sena fl-Unjoni Ewropea⁵ Dan ifisser proporzjon ta' inqas minn ilment wiehed sa lment u nofs bhala ċifra massima, fost miljun passiġġier.

L-Istudju janalizza kemm l-esperjenza fl-Istati Uniti ta' l-Amerika kif ukoll is-sitwazzjoni fl-Ewropa. Iz-żewġ analiżi jibnu bażi raġonevoli biex wiehed jemmen li din l-istima tqarreb in-numru reali. L-istudju kkonkluda wkoll li hemm numru ta' kwistjonijiet pendenti kemm fir-rigward ta' l-aspetti kwantitattivi kif ukoll dawk kwalitattivi tal-problema, li jisthoqilhom l-attenzjoni.

⁵ 705.8 miljun passiġġier ingarru bl-ajru fl-UE fl-2005.

3.1. Għan kwantitattiv: sabiex jonqsu n-numru ta' incidenti

In-numru ta' kazijiet li fihom it-tagħmir ta' mobbiltà tal-PML jigi meqrud, iddanneggjat jew mitluf huwa marbut ma' l-immanigġjar u l-istivar kif suppost ta' dan it-tagħmir abbord l-ajruplani u l-istivar fl-ajruporti huwa parti fundamentali tal-kundizzjonijiet ta' trasport li l-PML jehtiegu sabiex jintlaħqu tajjeb il-bżonnijiet tagħhom, u kapaċità li għaliha l-haddiema jridu jkunu ppreparati sew. Li l-PML tista' tuża l-apparat personali tagħha għall-itwal żmien possibbli, għandu jkompli jkun l-għan. Idealment, it-tagħmir ta' mobbiltà għandu jingħata lill-PML u jintraddlu lura fil-bieb ta' l-ajruplan fil-kazijiet kollha fejn il-PRM ma jistgħux jużaw it-tagħmir ta' mobbiltà personali tagħhom waqt li jkunu qegħdin fuq l-ajruplan. Proċeduri oħrajn jistgħu jittfasslu meta mehtiega minhabba raġunijiet ta' sigurtà jew raġunijiet prattiċi.

Id-dokument mehmuz ma' l-Impenn tal-Kumpaniji ta' l-Ajru dwar is-Servizzi tal-Passigġiera⁶, iffirmit mill-biċċa l-kbira tat-trasportaturi nazzjonali Ewropej (minn hawn 'il quddiem imsejjah l-Impenn tal-Kumpaniji ta' l-Ajru) jiddikkjara li daww il-kumpaniji ta' l-ajru li ffirmaw iridu jieħdu kull prekawzjoni raġonevoli biex tagħmir ta' mobbiltà u apparat ieħor li jintuza minn persuni b'diżabbiltà ma jigix iddanneggjat jew mitluf; għandhom jiżviluppaw il-pjanijiet individwali tagħhom għal servizz li jinkorporaw l-Impenn tal-Kumpaniji ta' l-Ajru; Għandhom jistabbilixxu programmi ta' taħriġ għall-haddiema u jintroduċu bidliet fis-sistemi tal-kompjuter tagħhom biex jimplimentaw l-Impenn tal-Kumpaniji ta' l-Ajru; u li *"lill-PML trid tingħatalhom l-għajna mehtiega biex jibqgħu indipendenti kemm jista' jkun"*.

L-Impenn Volontarju ta' l-Ajruporti dwar s-Servizz tal-Passigġieri li jivvjaġġaw bl-Ajru (minn hawn 'il quddiem imsejjah "l-Impenn ta' l-Ajruporti"), li gie żviluppaw mill-ajruporti Ewropej taħt l-awspiċi tal-Kunsill ta' l-Ajruporti Internazzjonali fl-Ewropa⁷ jiddikkjara li *"Lill-haddiema se jingħatalhom l-istħarriġ xieraq sabiex ikunu jistgħu jifhmu x'inhuma il-bżonnijiet tal-PML u jlaħqu magħhom"* L-għan għal daww li ffirmaw kien li jiżviluppaw il-pjanijiet għal servizz individwali tagħhom fuq il-bażi ta' Impenn u biex jinkorporaw il-proviżjonijiet xierqa tal-Konferenza Ewropea ta' l-Avjazzjoni Ċivili (ECAC) Dokument 30 (Settur 5)⁸, u l-Organizzazzjoni Internazzjonali ta' l-Avjazzjoni Ċivili⁹ (ICAO Anness 9).

Il-Punt 5.2.3.2 tad-dokument tal-ECAC Nru 30¹⁰ jiddikkjara li *"l-Istati Membri għandhom jippromwovu t-tixrid ta' ktieb żgħir fost il-persunal ta' kumpaniji ta' l-ajru u ta' l-ajruporti dwar il-proċeduri u l-faċilitazzjonijiet li għandhom jingħataw biex jigu assistiti l-PML, li jkollu fih l-informazzjoni kollha neċessarja dwar il-kundizzjonijiet għat-trasport ta' persuni bħal dawn u l-assistenza li trid tingħatalhom, kif ukoll il-passi li għandhom jittieħdu minnhom. Għandhom jiżguraw li l-kumpaniji ta' l-ajru jinkludu fil-kotba ta' gwida tagħhom il-proċeduri kollha marbuta mal-PML"* Il-Punt 5.5 ta' l-istess dokument jgħid *"L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkun hemm fl-ajruporti servizzi ta' mmanigġjar għall-PML li jinkludu: haddiema mharrġa u kwalifikati sabiex ikunu jistgħu jilhqqu mal-bżonnijiet tagħhom (...) it-tagħmir neċessarju biex ikunu jistgħu jassisstuhom."*

⁶ L-Impenn tas-Servizz tal-Passigġieri li Jivvjaġġaw bl-Ajru ara artikolu 8 u d-dokument mehmuz miegħu

⁷ ACI Ewropa (2001), l-Impenn Volontarju ta' l-Ajruporti dwar Servizzi tal-Passigġiera li jivvjaġġaw bl-Ajru u l-Protokoll Speċjali tiegħu biex Jintlaħqu l-Bżonnijiet tal-Persuni b'Mobbiltà Limitata.

⁸ L-Istqarrija Politika tal-ECAC fil-Qasam tal-Faċilitazzjoni ta' l-Avjazzjoni Ċivili (ECAC/CEAC DOC Nru 30 (TAQSIMA 1) l-għaxar edizzjoni/Diċembru 2006

⁹ L-Istandards u l-Prattiki Rakkomandati ta' l-Organizzazzjoni Internazzjonali ta' l-Avjazzjoni Ċivili (Anness 9 tal-Konvenzjoni ta' Chicago).

¹⁰ Ara n-nota tal-qiegħ 8

Iżda, dak il-ftehim volontarju mhux dejjem jiġi onorat kif suppost. L-ewwelnett, kien numru żgħir ta' kumpaniji u ajruporti fl-UE li verament żviluppaw il-pjanijiet jew il-poliki dwar il-konsumatur tagħhom biex jimplimentaw dak il-ftehim volontarju. It-tieni nett, daww li għamlu hekk adottaw pjanijiet jew politiki tant differenti li jirriżultaw f'livelli ta' protezzjoni tasew differenti għall-PML. It-tielet nett, daww il-pjanijiet u politiki tal-konsumatur mhux dejjem jiġu ppublikati, li tagħmila ferm diffiċili għall-PML li jsiru jafu x'għandhom jistennu minn qabel.

Fil-kuntest ta' l-Impenn ta' l-Ajruporti, il-biċċa l-kbira ta' l-ajruporti jipprovdu assistenza lill-passiġġieri b'mobbiltà limitata. Iżda, il-proċeduri li bihom il-PML jithallew jaslu sal-bieb ta' l-ajruplan fuq is-siġġu bir-roti tagħhom, jew jirċievu s-siġġu bir-roti tagħhom meta jinżlu fl-art, iwarjaw minn ajruport għal ieħor.

3.2. Għan kwalitattiv: biex iċċekken il-konsegwenzi ta' inċident.

3.2.1. In-nuqqas, fil-preżent, ta' proċedura komuni li twassal għal soluzzjoniet immedjati fuq il-post.

Il-miżura tad-dannu li jkun sar fuq tagħmir ta' mobbiltà jista' jkollha implikazzjonijiet serji mhux biss minhabba l-ispejjeż involuti. Il-kwistjoni tinvolvi wkoll it-tul taż-żmien li fih il-PML ma jistgħux jużaw t-tagħmir tagħhom, u il-perjodu twil ta' żmien li jrid jgħaddi sakemm jiehdu kumpens finanzjarju. Id-diffikultajiet biex jiġi stabbilit fejn wiehed għandu jibgħat ilmenti dwar dannu u jitlob għall-assistenza hekk kif jasal f'ajruport li x'aktarx ma jkunx familjari miegħu, ikompli jżid mat-tul taż-żmien u l-istrapazz involuti biex tinsab imqar soluzzjoni temporanja għall-problemi prattiċi tal-ħajja ta' kuljum fl-assenza ta' tagħmir ta' mobbiltà.

Attwalment m'hemmx leġiżlazzjoni internazzjonali, tal-Komunità jew nazzjonali, li toffri assistenza immedjata għall-PML li t-tagħmir ta' mobbiltà tagħhom ikun gie mitluf, iddanegġjat jew meqrud, jew kif din l-assistenza għandha tiġi fornuta, jew x'inhuma l-aspetti essenzjali ta' assistenza bħal din.

L-Impenn tal-Kumpaniji ta' l-Ajru ma jagħtix dettalji dwar kif it-talbiet għal kumpens għandhom jiġu ġestiti jew x'tip ta' azzjoni għandha tittiehed fuq il-post meta siġġu bir-roti jew tagħmir ieħor ikunu ddanegġjat jew jintilfu.

Il-biċċa l-kbira ta' l-ajruporti m'għandhomx politika fil-każ ta' talbiet għal siġġijiet bir-roti jew tagħmir ta' mobbiltà ieħor iddanegġjati jew meqruda. Il-provizjoni għal kumpens u l-proċeduri li bihom l-ajruporti jipprovdu sostituzzjoni jvarjaw minn ajruport għal ieħor minkejja l-eżistenza ta' l-Impenn ta' l-Ajruporti¹¹ Dan jista' jirriżulta f'differenzi u f'inkonsistenzi fir-rigward ta' sostituzzjoni u kumpens għall-PML li t-tagħmir tagħhom ikun gie meqrud jew iddanegġjat matul iż-żmien li fih l-ajruport kien responsabbli. Dan ċertament jirriżulta f'incertezza u kunfużjoni għall-PML, li qatt ma jkun jafu x'għandhom jagħmlu jew lejn minn għadhom iduru fil-każ ta' inċident li jinvolvi t-tagħmir ta' mobbiltà tagħhom.

¹¹ Ara n-nota tal-qiegħ 6

3.2.2. *Id-differenza bejn in-natura u l-limiti ta' l-obbligazzjoni tal-kumpaniji ta' l-ajru u dik ta' l-ajruporti.*

Tradizzjonalment hemm differenza bejn in-natura u l-limiti ta' l-obbligazzjoni tal-kumpaniji ta' l-ajru u dik ta' l-ajruporti. Din id-differenza tista' tikkaguna konfużjoni fost il-partijiet interessati.

3.2.2.1. Trasport ta' tagħmir fuq ajruplan (l-obbligazzjoni tal-kumpaniji ta' l-ajru)

Attwalment, l-assistenza għall-PML hija pprovduta minn trasportaturi bl-ajru fil-qafas ta' l-immaniġġjar fl-ajruporti. It-trasportaturi bl-ajru jistgħu jfornu l-assistenza jew b'mod dirett, jew permezz ta' kumpanija terza jew permezz ta' l-ajruport meta dan ikun qiegħed jagħmila ta' fornitur tas-servizzi għat-trasportatur bl-ajru. L-obbligazzjoni tal-kumpaniji ta' l-ajru hija attwalment limitata minhabba taħlita ta' konvenzjonijiet internazzjonali¹², Regolamenti tal-Komunità li jimplementaw dawk il-konvenzjonijiet internazzjonali fi ħdan l-UE¹³ u proċeduri legali jew amministrattivi li pajjizi ohra jimponu fuq kumpaniji ta' UE, li jixtiequ jidhlu fis-suq nazzjonali tagħhom. Kumpaniji jistgħu jċedu d-dritt ta' obbligazzjoni limitata tagħhom u jaċċettaw li jhallu l-valur totali tat-tagħmir ta' mobbiltà mitluf jew l-ispejjeż tat-tiswija tiegħu.

Dawn it-testi legali kollha joperaw b'konformità ma' l-istess mekkanizmu: il-preżunzjoni ta' l-obbligazzjoni tat-trasportatur fil-każ ta' bagalji kkontrollati¹⁴. Dan ifisser li l-vittma m'għandhiex għalfejn toqghod turi provi li t-trasportatur kellu tort sabiex l-obbligazzjoni tat-trasportatur tithallas. L-unika haġa li l-PML jridu jverifikaw huwa l-fatt li d-dannu jew it-telf sar filwaqt li t-tagħmir tagħhom kien qiegħed taħt ir-responsabilità tat-trasportatur (li dan normalment jissejjaħ "il-perjodu tat-trasportazzjoni").

Fir-rigward ta' tagħmir li ġie rreġistrat fuq il-bank ta' reġistrazzjoni f'ajruport (dejjem minn, jew fisem it-trasportatur) u konsegwentament ittikkettat bħala bagalja, huwa ċar biżżejjed li l-perjodu ta' trasportazzjoni għandu jibda' mill-mument li tibda l-proċedura ta' reġistrazzjoni. L-istess huwa veru għal bagalji li huma ttikkettati "konsenja sal-kabina". Minkejja li t-tagħmir jista' jiġi ttikkettat qabel ikun fiżikament mghoddi lit-trasportatur (fid-daħla jew il-bieb ta' l-ajruplan), l-obbligazzjoni tat-trasportatur għandha tidhol fis-seħh biss fil-mument li t-tagħmir ikun ġie fiżikament mghoddi lilu (kemm jekk dan isir fil-post minn fejn jgħaddu l-passiġġieri biex jidhlu fuq l-ajruplan u kemm jekk dan isir fil-bieb ta' l-ajruplan).

3.2.2.2. Immaniġġjar tat-tagħmir f'ajruport (l-obbligazzjoni ta' l-ajruport).

L-ajruporti assumew ir-responsabilità li jagħtu l-assistenza lill-PML minn mindu r-Regolament daħal fis-seħh fl-intier tiegħu fis-26 ta' Lulju 2008. L-obbligazzjoni ta' l-ajruporti

¹² Dawk il-konvenzjonijiet huma: 1 - Il-Konvenzjoni għall-Unifikazzjoni ta' Ċerti Regoli Relatati mat-Trasportazzjoni Internazzjonali bl-Ajru, iffimarta f'Warsaw fl-10/1929, imqassra: Il-Konvenzjoni ta' Varsavja (1929). 2 - Il-Konvenzjoni għall-Unifikazzjoni ta' Ċerti Regoli Relatati mat-Trasportazzjoni Internazzjonali bl-Ajru, iffimarta f'Varsavja fit-12 ta' Ottubru 1929; Iffirmata fl-Aja fit-28/19/1955, imqassra: Il-Protokoll ta' l-Aja (1955). 3 - Il-Konvenzjoni għall-Unifikazzjoni ta' Ċerti Regoli Relatati mat-Trasportazzjoni Internazzjonali bl-Ajru, iffimarta f'Motreal fit-28/05/1999, imqassra: Il-Konvenzjoni ta' Montreal (1999).

¹³ Ir-Regolament (KE) Nru 889/2002 tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill tat-13 ta' Mejju 2002 (ĠU L 140/02 of 30.05.2002), li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2027/97 dwar l-obbligazzjoni tat-trasportaturi bl-ajru fil-każ ta' incidenti.

¹⁴ Ara l-Artikolu 1.10 tar-REGOLAMENT (KE) Nru 889/2002.

m'hijiex, fil-prinċipju, limitata¹⁵ u tiġi stabbilita skond il-liġi nazzjonali dwar l-obbligazzjoni/it-tort. Il-fatt li l-qafas legali applikabbli jvarja bejn l-ajruporti u l-kumpanija ta' l-ajru, jirriżulta f'żewġ differenzi kbar fin-natura ta' l-obbligazzjoni individwali tagħhom. L-ewwel nett, bħala regola, l-obbligazzjoni ta' ajruport hija bbażata fuq tort ivverifikat min-naħa ta' l-amministrazzjoni ta' l-ajruport. It-tieni nett, filwaqt li l-obbligazzjoni ta' ajruport m'hijiex limitata, dik tal-kumpaniji ta' l-ajru hija limitata. Dan ifisser li, fejn jidhlu l-ajruporti, il-PML iridu jressqu provi ċari quddiem qorti li juru t-tort tal-hati, kemm-il darba l-ajruport ma jkunx irid jaċċetta li jhallas (dan mhux il-każ jekk it-trasportatur huwa responsabbli), u b'dan il-mod jistgħu jiġbru l-ammont sħiħ (dan mhux il-każ jekk it-trasportatur huwa obligat, peress li l-obbligazzjoni tiegħu normalment tiġi limitata).

3.2.3. *Kumpens: l-ammont u l-proċedura.*

Għal żmien twil, l-organizzazzjonijiet tal-PML għamlu pressjoni biex l-obbligazzjoni ma tkunx limitata f'każijiet ta' inċidenti li jinvolvu tagħmir ta' mobbiltà, kemm jekk dawn isehħu matul l-immaniġġjar tiegħu f'ajruport kif ukoll jekk isehħu waqt li jkun qiegħed jingarr abbord ajruplan. Din l-istrategija hija xprunata mill-prezzijiet għoljin tat-tagħmir ta' mobbiltà¹⁶ u l-limitu relattivament baxx ta' l-obbligazzjoni attwali li trid tithallas fejn jidhlu bagalji taht konvenzjonijiet internazzjonali, u b'mod partikolari l-Konvenzjoni ta' Montreal¹⁷, li tabilhaqq jipproponu li l-ammont ta' kumpens kif stipulat taht konvenzjonijiet internazzjonali jista' ma jkunx adegwat f'kull każ.

Il-biċċa l-kbira tat-trasportaturi ta' l-ajru jagħtu kumpens skond il-Konvenzjoni ta' Montreal. Danni fuq tagħmir ta' mobbiltà li jiswew 'il fuq minn 1000 SDR jibqgħu taht ir-responsabilità tal-passiġġier, sakemm dan ikun għamel, fil-hin meta l-bagalja rreġistrata ngħatat lit-trasportatur, dikjarazzjoni speċjali ta' interess fil-kunsinna fid-destinazzjoni u jkun hallas somma supplimentari jekk il-każ jitlob hekk¹⁸.

Assigurazzjoni speċjali għal tagħmir ta' mobbiltà tal-PML hija proposta biss minn numru żgħir ta' kumpaniji u ajruporti. Il-biċċa l-kbira tat-trasportaturi bl-ajru u ta' l-ajruporti ma joffrux assicurazzjoni speċjali li tkopri danni fuq jew it-tiġrif ta' sigġijiet bir-roti jew tagħmir ieħor għall-mobbiltà.

Skond l-istudju, numru żgħir biss ta' kumpaniji ta' l-UE jhallu PML jiddikjaraw li t-tagħmir ta' mobbiltà li għandhom jiswaw aktar u eventwalment jistaqsu għal dan l-ammont kif xieraq. Fost dawk il-kumpaniji, xi wħud jillimitaw l-eċċess tal-valur iddikjarat, għal ammont fiss li jaqbeż il-livell ta' kumpsens stipulat mir-regoli internazzjonali u ta' l-UE, iżda li fir-realtà huwa inqas mill-valur tat-tagħmir ta' mobbiltà. Diversi trasportaturi nnutaw li meta valur speċjali jiġi ddikjarat ikun hemm involut "eċċess li jrid jithallas lill-passiġġier".

Il-partijiet interessati kollha jaqblu li n-nefqa biex jintlaħqu l-bżonnijiet tal-PRM m'għandhiex tingħadda direttament lill-PML. Izda, f'tit kienu dawk li waslu għall-konkluzjoni loġika u taw kumpens li jkopri l-ispejjes kollha marbutin mat-telf jew l-ħsara tat-tagħmir ta' mobbiltà. Ir-Regolament isahħaħ il-prinċipju li l-assistenza tiġi pprovduta lill-PML mingħajr ħlas żejjed¹⁹,

¹⁵ L-obbligazzjoni ta' l-ajruport m'hijiex ittrattata minn xi konvenzjoni ohra internazzjonali jew tal-Komunità

¹⁶ pereżempju, sigġijiet bir-roti ta' l-elettriku jistgħu jiswew sa €10000

¹⁷ Sa 100 SDR (il-valur approssimattiv feuro bbażat fuq il-valur SDR fl-10/03/2008 skond il-valutazzjoni IMF SDR: € 1060).

¹⁸ b'konformità ma xiex huwa stipulat mill-Artikolu 22.2 tal-Konvenzjoni ta' Montreal u l-Artikolu 1,5 tar-Regolament 889/2002.

¹⁹ Ara l-Artikolu 8 tar-Regolament Nru 1107/2006.

iżda l-ambitu tiegħu ma jinkludix l-ammont speċifiku tal-kumpens, li huwa ttrattat taħt ir-regoli tal-liġi internazzjonali, tal-Komunità jew dik nazzjonali²⁰

Ta' min jinnota li fil-każ ta' trasport bil-ferroviji, il-leġislazzjoni tal-Komunità timponi fuq kumpaniji tal-ferroviji l-obbligazzjoni ta' kumpens shiħ, kemm-il darba l-impriza ferrovjarja hija responsabbli b'mod shiħ jew b'mod parzjali għat-telf ta', jew danni fuq, tagħmir ta' mobbiltà²¹.

3.2.4. *L-inklużjoni jew l-esklużjoni tat-tagħmir ta' mobbiltà fid-definizzjoni ta' "bagalji"*

Il-mod kif jaħsbuha l-organizzazzjonijiet tal-PML u l-biċċa l-kbira ta' l-Awtorijtajiet ta' l-Avvjazzjoni Ċivili dwar l-istharrig marbut ma' l-istudju huwa li tagħmir ta' mobbiltà m'għandux jitqies bħala bagalji. L-iskop ta' din l-esklużjoni huwa li t-tagħmir ta' mobbiltà m'għandux ikun soġġett għar-regoli dwar l-obbligazzjoni limitata tal-kumpaniji ta' l-ajru stipulati mill-konvenzjonijiet internazzjonali. Bħala konsegwenza, il-kumpaniji ta' l-ajru u l-ajruporti għandhom jikkumpensaw l-ispiza totali tat-tagħmir ta' mobbiltà mitluf jew il-prezz tat-tiswija tiegħu.

L-Att ta' l-Istati Uniti dwar l-Aċċess tat-Trasport bl-Ajru (ACAA) ma jagħtix definizzjoni ta' tagħmir ta' mobbiltà u ma jeskludix b'mod ċar dan it-tagħmir mid-definizzjoni ta' bagalji; madankollu, l-Att jimponi obbligazzjoni shiħa, mingħajr limiti finanzjarji fil-każ ta' incident li jinvolvi tagħmir ta' mobbiltà, fuq it-trasportaturi kollha li jixtiequ jkopru rotti domestiċi fl-Istati Uniti.²² Id-Dipartiment tat-Trasport ta' l-Istati Uniti bi ħsiebu jemenda dalwaqt ir-regolament tiegħu li jimplimenta l-Att ta' l-Istati Uniti dwar l-Aċċess tat-Trasport bl-Ajru biex iġieghel trasportaturi bl-ajru barranin li ikunu qegħdin joperaw lejn u mill-Istati Uniti, jkunu konformi mal-biċċa l-kbira tal-ħtiġijiet relatati ma' diżabbiltà attwalment disponibbli għat-trasportaturi ta' l-Istati Uniti taħt Taqsima 382, li jinkludi l-ġestjoni ta' għajjnuna għall-mobbiltà u dispożittivi ta' assistenza.

Il-leġislazzjoni attwali Kanadiża fis-seħh bħalissa dwar il-PML hija l-*Parti VII tar-Regolamenti dwar it-trasport bl-Ajru*: It-Termini u l-Kundizzjonijiet tar-Regolamenti tal-Ġarr²³ L-Aġenzija tat-Trasportazzjoni Kanadiża milli jidher tiddefinixxi apparat għall-għajjnuna ta' mobbiltà bħala oġġetti personali li għandhom ikunu ċċekkjati bir-reqqa, anke minkejja li t-tagħmir ta' mobbiltà m'huwix eskluż mid-definizzjoni ta' bagalji *strictu sensu*. B'dan il-mod l-Aġenzija tat-Trasportazzjoni Kanadiża ma thallix kumpaniji li jaħdmu fuq it-territorju tagħhom japplikaw il-proviżjonijiet ta' obbligazzjoni limitata fir-rigward ta' bagalji mitlufa fil-konvenzjonijiet internazzjonali dwar tagħmir ta' mobbiltà. Wiehed għandu jifhem li biex ajruplan jinżel fil-Kanada, it-trasportatur bl-ajru jrid jirrispetta ir-Regolamenti

²⁰ Ara l-Artikolu 12 tar-Regolament Nru 1107/2006.

²¹ IR-REGOLAMENT (KE) Nru 1371/2007 TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL tat-23 ta' Ottubru 2007 dwar id-drittijiet u l-obbligazzjoniet li l-passiġġieri li jivvjagġjaw bil-ferroviji huma intitolati għalihom, ĠU 315/14 tal-31.12.2007, l-Artikolu 25.

²² L-Att ta' l-Istati Uniti dwar l-Aċċess tat-Trasport bl-Ajru (ACAA) jipprojbixxi d-diskriminazzjoni kontra individwi b'diżabbiltajiet. Id-Dipartiment tat-Trasport ta' l-Istati Uniti hareġ Regolament (14 CFR Taqsima 382) li jimplimenta l-ACAA li esplicitament jirreferi għat-trattament ta' apparat ta' għajjnuna għal mobiltà

²³ It-Termini u l-Kundizzjonijiet tar-Regolamenti tal-Ġarr maħruġa taħt l-awtorità ta' l-Att Kanadiż dwar it-Trasportazzjoni Il-Parti V ta' l-Att tittratta dwar it-trasportazzjoni ta' persuni b'diżabbiltajiet. It-Taqsima 155 ta' din il-Parti V tispjega l-proviżjonijiet dwar apparat ta' għajjnuna ddaneggjat jew mitluf.

Kanadizi. Milli jidher l-ebda trasportatur bl-ajru barrani ma wasal biex mar kontra din il-fehma.

4. TWEĠIEBA GHALL-ISFIDI: REGOLAMNET NRU 1107/2006.

4.1. Ghan kwantitattiv: sabiex jonqsu n-numru ta' inċidenti.

Kif nistgħu naraw fil-punt 3.1 ta' din il-Komunikazzjoni, in-nuqqas ta' proċeduri speċifiċi dwar l-immaniġġjar ta' siggijiet bir-roti jew tagħmir ieħor ta' mobbiltà u l-fatt li taħriġ dwar l-immaniġġjar tas-siggijiet bir-roti u tagħmir ieħor ta' mobbiltà m'huwiex qiegħed jiġi pprovdut fl-ajruporti kollha jew mill-kumpaniji ta' l-ajru kollha, jindika li titjib jista' jsir faċilment. Ir-Regolament 1107/2006 ttratta n-nuqqas li jeżisti bħalissa billi stabilixxa obligazzjonijiet legali li jikkonċernaw kemm il-proċeduri neċessarji kif ukoll it-taħriġ meħtieġ għall-haddiema, biex tiġi żgurata assistenza adegwata lill-PML²⁴

Obbligazzjonijiet legali bħal dawn jinkludu, *inter alia*, l-immaniġġjar ta' tagħmir ta' mobbiltà fl-ajruport jew il-ġarr tiegħu abbord ajruplan. Għalhekk, il-kwalità u s-suffiċjenza ta' l-assistenza fornita minn kumpaniji u trasportaturi ta' l-ajru għandhom jitjiebu b'mod sinifikanti. Il-proċeduri speċifiċi dwar ir-registrazzjoni u t-taħriġ ta' haddiema fl-immaniġġjar ta' tagħmir ta' mobbiltà se jghinu biex l-impjegati kif ukoll min iħaddem isiru aktar konxji u biex in-numru u l-gravità ta' l-inċidenti jonqsu iżjed u magħhom jonqsu wkoll l-ispejjeż personali u ekonomiċi.

4.2. Ghan kwalitattiv: biex jiċċien u l-konsegwenzi ta' inċident.

Il-Punt 3.2.1 ta' din il-Komunikazzjoni jiġbed l-attenzjoni fuq il-problemi marbutin man-nuqqas, fil-preżent, ta' proċedura komuni li biha jistgħu jinstabu soluzzjonijiet immedjati fuq il-post, fil-każ li jkun hemm tagħmir ta' mobbiltà ddanneggjat jew mitluf. Ir-Regolament 1107/2006 jkopri parzjalment dak il-vojt legali. L-ewwel nett, l-Anness I tar-Regolament 1107/2006 jinkludi speċifikatament fid-definizzjoni ta' l-assistenza f'ajruport *"is-sostituzzjoni temporanja ta' tagħmir ta' mobbiltà ddanneggjat jew mitluf, għalkemm mhux neċessarjament ikun eżattament bħal dak oriġinali"*²⁵ It-tieni nett, l-Artikolu 9 jistabilixxi l-obbligazzjoni legali għall-ajruporti biex ifasslu *"standards ta' kwalità għall-assistenza speċifikata fl-Anness I u jiddeterminaw il-htigijiet tar-riżorsi sabiex dawn l-istandards jintlaħqu"*.

Fir-rigward tad-differenza bejn in-natura u l-limiti ta' l-obbligazzjoni tal-kumpaniji ta' l-ajru u l-ajruporti msemmin fil-punt 3.2.2 ta' din il-Komunikazzjoni, l-Artikolu 12 tar-Regolament 1107/2006 jistabilixxi l-obbligazzjoni ta' kumpens *"b'konformità mar-regoli tal-ligi internazzjonali, nazzjonali u tal-Komunità"*.

Il-Kummissjoni se tissorvelja bir-reqqa kif l-ajruporti u l-kumpaniji ta' l-ajru se jimplementaw din ir-responsabbiltà fil-kuntest ġdid stipulat mir-Regolament, sabiex jiġi evalwat fil-futur jekk l-inkluzjoni ta' definizzjoni aktar preċiża ta' l-obbligazzjoni ta' l-ajruport, li taqbel ma' x'inhu stipulat għat-trasportaturi fir-Regolament 889/2002, tkunx rakommandabbli.

Fir-rigward ta' l-ammont ta' kumpens u l-proċedura rilevanti, li jittratta dwarhom il-punt 3.2.3 ta' din il-Komunikazzjoni, in-numru ta' inċidenti li fihom kien involut tagħmir ta' mobbiltà

²⁴ Ara l-Artikoli 9 u 11 tar-Regolament

²⁵ Ara l-Anness I tar-Regolament Nru 1107/2006.

huwa digà żġhir u l-protezzjoni ġdida offruta mir-Regolament 1107/2006 għandha tgħin biex ikompli jonqos in-numru ta' incidenti u l-konsegwenzi marbutin magħhom. Għalhekk huwa ċar li, jekk ir-regoli attwali applikabbli fir-rigward ta' kumpens kellhom jinbidlu, kwalunkwe konsegwenzi ekonomiċi li jistgħu jkunu involuti f'dawn l-incidenti għall-kumpaniji jew l-ajruporti ma jkollhomx impatt ekonomiku daqshekk kbir fuq it-trasportaturi jew l-ajruporti.

Fl-aħħar nett, il-punt 3.2.4 ta' din il-Komunikazzjoni jitratta dwar il-kwistjoni li tistaqsi jekk tagħmir ta' mobbiltà għandux ikun imdahħal taħt il-kunċett ta' "bagalja". Din il-mistoqsija hija rilevanti minhabba li hija marbura ma' l-ammont tal-kumpens, peress li l-limiti ta' obbligazzjoni imponuti mill-konvenzjonijiet internazzjonali japplikaw biss għal bagalji. Xi whud mill-akbar trasportatuti bl-ajru tal-Komunità digà żviluppaw proċeduri amministrattivi ddettaljati fir-rigward tad-drittijiet tal-PML f'din il-kwistjoni. B' mod ġenerali, dawk il-proċeduri amministrattivi jimponu obbligazzjoni oġettiva għal kumpens shiħ fuq trasportaturi bl-ajru u xi kultant fuq l-ajruporti. Transportaturi Ewropej li jkopru rotti għall-Kanada li jgħaddu minn fuq l-oċean jew titjriet domestiċi ġewwa l-Istati Uniti digà jikkonformaw ma' dawk ir-regoli lil hinn mill-konfini tal-Komunità. Xi kumpaniji digà rrinunzjaw għall-obbligazzjoni limitata tagħhom permezz tal-politika tal-konsumatur tagħhom jew ta' l-istandards għall-kwalità interni.

Hekk kif naraw f'dawn l-eżempji, għazliet differenti huma previsti fejn jidhol l-ammont ta' kumpens imħallas fil-każ li tagħmir ta' mobbiltà jiġi meqrud, iddanneġġjat jew mitluf sabiex dan l-ammont iqarrebb kemm jista' jkun il-valur reali tat-tagħmir. Din il-mira tista' tinkiseb billi wiehed jipprova jinterpreta jew ifisser il-kunċett ta' bagalji sabiex jiġi eskluż minnu tagħmir ta' mobbiltà, filwaqt li tibqa' tiġi żgurata kopertura legali għal tagħmir bħal dan taħt il-konvenzjonijiet internazzjonali applikabbli, jew alternattivament billi jitnehhew jew jiġu riveduti l-limiti dwar kumpens finanzjarju taħt dawk il-konvenzjonijiet internazzjonali. Fl-aħħar nett, il-kumpaniji ta' l-ajru u l-ajruporti jistgħu bil-volontà tagħhom jirrinunzjaw għall-limiti attwali ta' l-obbligazzjoni fir-rigward ta' tagħmir ta' mobbiltà.

Il-Kummissjoni taħseb li jkun jaqbel li din il-kwistjoni tkun indirizzata fuq il-livell ta' l-ICAO bil-mira li jitneħħa jew jiġi rivedut kwalunkwe limitu finanzjarju dwar tagħmir ta' mobbiltà mitluf, iddanneġġjat jew meqrud, kif stipulat fil-Konvenzjoni ta' Montreal. Il-Kummissjoni tirrikonoxxi d-diffikultajiet marbutin man-negozjar mill-ġdid ta' Konvenzjoni internazzjonali. Madankollu, il-fatt li xi whud mill-membri ta' l-ICAO iddeċidew li jemendaw b'mod unilaterali r-regoli tagħhom u jimponu kumpens shiħ għar-rotti domestiċi tagħhom fir-rigward ta' tagħmir ta' mobbiltà jindika li inizjattiva ta' l-UE bħal din tista' tirċievi appoġġ politiku.

Fuq tul ta' żmien medju, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-applikazzjoni shiħa tar-Regolament 1107/2006 se jtejjeb kemm is-sorveljar kif ukoll l-infurzar tad-drittijiet tal-PML eżistenti relatati mal-kumpens u/jew is-sostituzzjoni ta' tagħmir ta' mobbiltà li jkun ġie meqrud, iddanneġġjat jew mitluf, flimkien mat-tip ta' assisstenza li għandha tingħata fuq il-post meta incident isehh. Qabel ma jkun deċiż jekk għandhiex titressaq proposta leġislattiva dwar dawn il-kwistjonijiet, il-Kummissjoni taħseb li jkun prudenti li r-Regolament 1107/2006 jithalla jsir applikabbli, qabel ma ssir l-ewalwazzjoni ta' l-impatt tiegħu fuq it-tnaqqis ta' l-incidenti li x'aktarx sehħ. Filwaqt li se jkunu kkunsidrati il-prattiki kurrenti f'pajjizi oħra kif ukoll il-leġislazzjoni tal-Komunità li tiggverna t-trasport bil-ferroviji, il-Kummissjoni, fuq medda qasira ta' żmien, tinkoraġġixxi lill-kumpaniji ta' l-ajru biex minn jeddhom jirrinunzjaw mill-obbligazzjoni limitata tagħhom.

5. KONKLUŻJONIJIET

- (1) Il-Kummissjoni tfakkar lill-ajruporti u lill-kumpaniji ta' l-ajru dwar l-obbligazzjoni tagħhom biex ifasslu standards ta' kwalità u ta' taħriġ meħtieġa kif ukoll il-proċeduri li għandhom x'jaqsmu ma' l-immaniġġjar ta' tagħmir għal mobbiltà u d-drittijiet tal-PML fil-każ ta' incident relatat mat-tagħmir ta' mobbiltà tagħhom, li jsegwu b'mod partikolari dokument ta' l-ECAC Nru 30 u l-annessi tiegħu rilevanti.
- (2) Fir-rigward ta' l-ammont ta' kumpens u sabiex dan iqarreb iżjed lejn il-valur reali tat-tagħmir, il-Kummissjoni se tipproponi lill-Kunsill li, bil-kooperazzjoni ta' l-Istati Membri, il-Komunità tniedi inizjattiva fi ħdan l-ICAO bl-għan li jiġi kkjarifikat jew imfisser it-terminu "bagalji" sabiex ikun eskluż minnu tagħmir ta' mobbiltà jew, alternattivament, li jitneħħew jew jiġu riveduti kwalunkwe limiti ta' obbligazzjoni fuq tagħmir ta' mobbiltà ddanneġġjat, meqrud jew mitluf, fil-qafas tal-Konvenzjoni ta' Montreal.
- (3) Il-Kummissjoni tinkoraġixxi l-kumpaniji ta' l-ajru fl-UE biex minn jeddhom jirrinunzjaw mill-limiti ta' obbligazzjoni attwali tagħhom sabiex l-ammont ta' kumpens iqarreb iżjed il-valur reali tat-tagħmir ta' mobbiltà.
- (4) Il-Kummissjoni se tissorvelja fl-2008-2009 l-konformità ta' l-Istati Membri, tal-kumpaniji ta' l-ajru u ta' l-ajruporti mal-liġi tal-Komunità, inkluż ir-Regolament 1107/2006.
- (5) Il-Kummissjoni tinkoraġixxi l-partijiet interessati biex iwettqu gabra ta' dejta mtejbja u aktar sistematika li tikkonċerna talbiet relatati ma' tagħmir ta' mobbiltà.
- (6) Il-Kummissjoni se tinkludi fir-Rapport previst fl-Artikolu 17 tar-Regolament 1107/2006 kapitolu dwar id-drittijiet tal-PRM li t-tagħmir ta' mobbiltà tagħhom ikun gie mitluf, iddenneġġjat jew meqrud. Il-Kummissjoni mbagħad, se tevalwa l-iżviluppi li saru fir-realtà wara li jkun daħal fis-seħh ir-Regolament 1107/2006 u l-progress ta' l-inizjattiva fi ħdan l-ICAO imsemmija fil-punt (2) ta' dawn il-konkluzjonijiet. Jekk l-evalwazzjoni turi li t-titjib neċessarju ma ntlahaqx, il-Kummissjoni tressaq proposta legizlattiva xierqa biex issaħħah id-drittijiet eżistenti, taħt il-liġi tal-Komunità, tal-passiġġieri li jivvjaġġjaw bl-ajru li s-sigġijiet bir-roti jew tagħmir ieħor ta' mobbiltà tagħhom ikun gie meqrud, iddanneġġjat jew mitluf matul l-immaniġġjar f'ajruport jew waqt li jkun qed jingarr abbord ajruplan, li tinkludi r-revizjoni tal-limitu attwali għall-kumpens u l-bżonn biex ikun imfisser aħjar l-obbligazzjoni ta' l-ajruporti.